

Hölgyeim és Uram, tisztelt emlékező közösség!

"Nem kell beszélni róla sohasem,

De mindig, mindig gondoljunk reá."

Hangzik fel időről-időre a Kárpát-medencében Juhász Gyula Trianon címe költeményének kezdő, és egyben záró versszaka. Az idézet első részét elolvasva, okkal merülhet fel a kérdés, hogy ha nem kell beszélni Trianonról, akkor miért gyűlnek össze emberek évről-évre világszerte, hogy néhány perc vagy óra erejéig figyelmüket az 1920. június 4-én aláírt, és a Magyarország sorsára történelmi hatást gyakorló békeszerződésre fókuszáljanak. Elmondható ugyanakkor, hogy e költemény keletkezésének idején Trianon nem egy távoli, főként történelemkönyvekből és közéleti eseményekből ismert emlék, hanem a közelmúlt valósága, amely egy éveken át tartó és mérhetetlen pusztítást és veszteséget okozó háború záróakkordja volt. Ebben az időszakban minden magyar számára kulcsfontosságú kérdés volt, hogy egy elveszített világháború és az ország megcsönkítése után milyen kilátásokkal, milyen irányba kellene venni az irányt egyéni és nemzeti szinten egyaránt. Akkoriban még elképzelhető volt, hogy az emberek gondolataiban és emlékezetében Trianon úgy éljen, hogy arról nem beszélnek. Közel 100 esztendő távlatából azonban nem vagyunk abban a helyzetben, hogy Trianon az emberek belső magánügye legyen, hiszen a mai generációknak annyi ismeretük és benyomásuk van Trianonról, amennyit felmenőiktől, az oktatási intézményekben, a médiában és az ehhez hasonló megemlékezésen kapnak. Kijelenthető tehát, hogy emlékezni, azaz nem felejtetni, kizárólag akkor lehet, ha minél többet beszélünk Trianonról. A Gondviselésnek hála, mi abban az áldott helyzetben vagyunk, hogy félelem nélkül beszélhetünk 1920. június 4-ről, az azt követő időszakokról, ahogy arról is, hogy a XXI. századi magyarságnak milyen lehetőségei, kötelezettségei és felelőssége van Trianonnal kapcsolatban.

Tisztelt Emlékező Közösség!

Mint a legtöbb történelmi eseményről, Trianonról is elmondható, hogy az emberek ezen eseményhez való viszonyulása évről-évre, évtizedről-évtizedre változik. Az Első Világháborút lezáró, meglehetősen igazságtalan, valamint a megtorlásra és elrettentésre alapozó békeszerződések kétségtelenül Hazánkra róták a legnagyobb büntetést. Nem csoda, hogy akkoriban a Magyarországon olyan érzelmeket és indulatokat váltott ki, amelyek a veszteségek miatti fájdalomon túl az elveszített területek és a benne élő nemzettestvérek visszanyerése iránti vágyakozást, olykor heves elhatározást váltotta ki. Két évtizeddel később az I. és II. bécsi döntések reális okot adtak arra, hogy a Magyarország reménykedhessen abban, hogy a trianoni határok rövid időn belül teljes mértékben és véglegesen visszaállításra kerülnek. A Második Világháború kijózanító elvesztése azonban ismét feltépte a sebeket, sőt újabb és újabb veszteségeket és rombolásokat eredményezett.

A Második Világháborút követően a győztes hatalmaknak már nem volt elegendő, hogy Hazánk területének jelentős részét ismét elvegyék, annak is szükségét látták, hogy függetlenségtől megfosztva, a Szovjetunió felügyelete alá helyezze. A szovjet megszállás és a kommunista rendszer számára azonban már a függetlenség sem volt elég! Eltökélte, hogy megfosztja a Magyarországot keresztény hitétől, nemzeti kultúrájától és nemzeti identitásától is. Ennek jegyében e közel fél évszázados időszakban – többek között – Trianon is olyan téma volt, amelyet a hatalom és azok kiszolgálói nem kívánatosnak tekintettek. Sajnálatos módon be kell vallanunk, hogy ezen törekvések ugyan nem mentek teljesedésbe, ugyanakkor óriási sebeket ejtettek a Magyarország gondolkozásmódjában, értékrendjében és lelki világában egyaránt. Nem csoda tehát, hogy a rendszerváltozást követően, amikor már lehetett volna Trianonról őszintén és szabadon beszélni, az emberek jelentős részében értetlenség, ellentmondásos érzések és sokszor apátia alakult ki.

Reménységre és optimizmusra ad okot azonban, hogy az elmúlt években úgy tűnik, hogy a kommunizmus és globalizmus okozta sérülésekből lassan felgyógyulva a társadalom jelentős része számára kezd a keresztény hit és kultúra, valamint nemzeti identitás- és összetartozástudat elnyerni méltó helyét.

Ebben a pozitív és optimizmusra indító tendenciában fontos szerepe volt annak, hogy a kereszténydemokrata és polgári kormányok felvállalták, hogy a Nemzet nem ér véget az államhatároknál és, hogy nemcsak azok az emberek iránt kell felelősséget vállalni, akik ezen határokon belül élnek, és adójukkal a magyar közteherviselésben vesznek részt. Hátalattal szívvel és büszkén nyugtázzhatjuk, hogy a társadalom meghatározó része elismeréssel tekint ezen kormányzati intézkedésekre, amelyekhez az állampolgárok, a gazdasági és civil szervezetek és az egyházak lehetőségük szerint csatlakoztak, olykor a különböző politikai erők és érdekek mesterkedései ellenére is.

Meggyőződésem, hogy Trianonnal kapcsolatban számunkra már sem az emlékezés, sem pedig a téma napirenden tartása nem elegendő. Mi abban a kiváltságos helyzetben vagyunk, hogy viszonylag kevés külső akadállyal kell szembenéznünk, amikor a Trianon okozta veszteségeket, és azok nemzetromboló hatását kívánjuk enyhíteni. Elmondható, hogy az Európai Unióhoz való csatlakozásunk és egyéb államközi megállapodások a fizikai államhatárok súlyának és jelentőségének csökkentésével a Trianon okozta szétszakítottságot is csökkentették. Mára már aktualitását veszítette a kérdés, miszerint vissza kell vagy lehet-e valaha állítani a trianoni határokat. Ennél sokkal fontosabb az, hogy egyéni, közösségi és állami szinten milyen lépéseket kell tennünk annak érdekében, hogy a külhoni magyarság identitástudata megmaradjon és, hogy a Kárpát-medencében élő magyarok összetartozása és együttműködése minél intenzívebben megvalósuljon és hasson.

A Nemzeti Összetartozás Bizottsága tagjaként elmondhatom, hogy a magyarországi döntéshozás és végrehajtás 2010 óta megkülönböztetett hangsúlyt fektet arra, hogy Trianon ne csak egy fájdalmas történelmi esemény, hanem egy folyamatos munkát és áldozatokat igénylő feladat legyen. Elmondhatjuk, hogy ezen törekvés jegyében már számos sikert és eredményt könyvelhetünk el. Büszkék lehetünk arra, hogy jogrendszerünk fundamentuma, az alaptörvény – többek között – a következő kijelentést tartalmazza: *"Ígérjük, hogy megőrizzük az elmúlt évszázad viharáiban részekre szakadt nemzetünk szellemi és lelki egységét."* Büszkék lehetünk arra, hogy az állampolgárság elnyerésével immáron közel egymillió határon túli magyarral került az összetartozás hivatalosan is kifejezésre. Büszkék lehetünk arra, hogy Magyarország jelentős anyagi forrást nyújt a határon túli magyarság megmaradását erősítő intézmények és intézkedések támogatására. Büszkék lehetünk arra, hogy egyre több magyarországi önkormányzat érzi annak fontosságát, hogy emlékhely létrehozásával és megemlékezések szervezésével fejezze ki felelősségtudatát a Nemzet egysége iránt. És büszkék lehetünk mi is, hogy közel egy évszázadot követően is, itt Dunavarsányban is van egy közösség, akiből semmilyen erő és hatalom nem tudta kiölni a nemzeti összetartozás jóérzését.

Tisztelet Hölgyeim és Uraim!

Kívánom, hogy az elkövetkező időkben Magyarország számára Trianon ne csak zivataros történelmünk egy mérföldköve legyen, amelyet egyre inkább a homály és érdektelenség övez, hanem a mindennapokat is meghatározó motiváció legyen arra, hogy a Magyar Nemzethez való tartozásunkat minél többen, minél intenzívebben éljük meg.

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!